

“Əziz Burıl, dəh!” –dedi,
 Burıl yel kimi uçurdu,
 Dırnağı yerə dəymirdi,
 Dağa-daşa dırmaşırdı,
 Dörd ayağı da süzürdü,
 Qulaqlarının dibi tərlədi,
 1670 Yoxuşlarda çoxaldı,
 Gözü hündür yeri görmədi,
 Əyri-üyrü daş-qayanı
 Dırnağı ilişəndə
 Palçıq kimi əzib keçdi.
 Karaşa deyildi, kausdu,
 Cingiltili səsi ilə at
 Uzağı yaxın elədi.
 Öz şəninə yaraşdırmadı,
 Gün günortaya çatmamış
 1680 Burıl yola düzəldi.
 Qulaqlarını şəklədi
 Göldə bitən qamış kimi.
 Günortadan sonra büküldü,
 Xam dəri kimi uzandı.
 Sanki bağlıydı açıldı,
 Ayaqları yerdən kəsildi,
 Məftil kimi qıvrıldı.
 Dünən gedən qoşuna
 Çataq deyən Koblandı
 1690 İndi heç nə demədi.
 Kəhər atı Burılla
 İgid doğulan Koblandı
 İkinci vaxtı qoşuna çatdı.

Dəstənin dalınca çapdı
 Falabaxan Karabukan.
 Bukana çatıb salam verdi,
 деп,—
 “İrəlində adam varmı?” –dedi,
 Karabukan cavab verdi:
 “İlxı içində ala atlı,

«Шырағым, Бурыл, шу!»— деді,
 Құбылып бурыл гуледі,
 Табаны жерге тимеді.
 Тау менен тасты өрледі,
 Төрт аяқты сермеді,
 Құлақтың түбі терледі,
 Тер шыққан соң өрледі,
 Адырды көзі көрмеді.
 Көлденең жатқан көк тасты
 Тіктеп тиген тұяғы
 Саз балшықтай иледі.
 Қараша¹ емес қауыс²-ты,
 Қоңыраулатып дауысты,
 Жақын қылды алысты.
 Берсін кімге намысты,
 Күн төбеден аумай-ақ,
 ТүзедіБурыл шабысты.
 Қос құлағы тігілді
 Қөлгебіткен қамыстай.
 Түс ауған соң бүгілді
 Илеуі жеткен қайыстай.
 Байлаулы малдай шешілді,
 Төрт аяғын көсілді,
 Әбіре сымдай есілді.
 Кешегі кеткен қосынға
 Жетемін деген Қобланның
 Жоқ еді тіпті есінде.
 Бұлаңдаған Бурылмен
 Артық туған Қобланды
 Аңқып жетті бесінде.

Қол соңында барады
 Қарабұқан жаурыншы.
 Бұқанға келді: «Арма!—

Алдыңда кісі бар ма?»— деп,
 Қарабұқан сөйледі:
 «Жылқы ішінде аланы,

¹Karasha oktyabr ayının keçmiş adıdır.

²Kaus noyabr ayının keçmiş adıdır

1700 Koblan, biz səni öldü bildik!
Atı qalarmı, görəsən
Hamıdan böyük olanın?!
Gördüyün o dağın belində
Kosdəulət atını səyirdir”.
Tayburıl atı dəhmərlədi,
O birinə çatıb yüyəni çəkdi:
“Bizdən böyüyə salam olsun!” –dedi,
Soruşdu: “İrəlidə adam varmı?”
O da dedi “Ala atdı,
1710 Qılçıq yunu qara atdı.
Biz də öldü bilmişdik
Koblandı kimi oğlanı.
Gördüyün o dağın belində
Akkozı atını səyirdir”.
Tayburıl atı dəhmərlədi,
O birinə çatıb yüyəni çəkdi:
“Bizdən böyüyə salam olsun” dedi,
Soruşdu: “İrəlidə adam varmı?
(O da dedi “Ala atdı,
1720 Qılçıq yunu qara atdı).
“Biz dedik yolu itirib
Cavan oğlan Koblandı.
Gördüyün o dağın belində
Karakozı at səyirdir”.

Жоқтап едік Қоблан баланы!
Аты қалар деймісің
Өзіңнен үлкен ағаны?! —
Осынау белдің астында
Қосдәулет кетіп барады».
Тайбурыл атты құтыртып,
Оған да келді сыпыртып:
«Үлкен едің, арма!— деп,—
Алдыңда кісі бар ма?»— деп.
Ол да айтады «Аланы,
Қылшық жүнді қараны.
Жоқтап едік ертеден
Қобланды сынды баланы.
Осынау белдің астында
Ақкозы кетіп барады».
Тайбурылды құтыртып,
Оған да келді сыпыртып:
«Үлкен едің-арма!— деп, —
Алдыңда кісі бар ма?» — деп.
(О да айтады: Аланы,
Қылшық жүнді қараны.)
«Адасты деп ойлап ек
Қобланды сынды баланы.
Осынау белдің астында
Қарақозы кетіп барады».

MÜNDƏRİCAT

Qorqudsünaslıq: axtarışlar, aşkarlamalar

Ramazan QAFARLI. “Kitabi-Dədə Qorqud”un nitq kodları: performans, formul və epik məna mexanizmi.....	3
Elizbar Dimitriyeviç CAVELİDZE. Müdrik Dədə Qorqudun əxlaqi-estetik aləmi.....	25
Hülya UZUNTAŞ. “Dədə Korkut Kitabı”nda keçən iki kişi isminin yenidən okunması və anlaşılandırılması.....	37

Folklorşünaslıq: problemlər, tədqiqlər

Asif HACILI. Gülnar RZAYEVA. Şuşa ədəbi mühiti: orta əsrlər və yeni dövr.....	43
Atif İSLAMZADƏ. “Məlikməhəmməd” nağılında alma motivinin qeyri-ənənəvi funksional-semantik konteksti.....	55
Əpoş VƏLİYEV. Zəngəzurda novruz – unudulmayan adət-ənənələr.....	63
Elçin QALIBOĞLU. S.Ə.Şirvaninin qəzəllərində mifoloji obrazlar.....	69
Sönməz ABBASLI. Qarabağın qadın aşığı və aparılan tədqiqatlar barədə bir neçə söz.....	80
Vəfa İBRAHİM. Aşıq şeirlərinin ingilis dilinə tərcüməsi ilə bağlı bəzi problemlər və onların həlli yolları.....	89
Gülnar OSMANOVA. Rəsul Rza poeziyası folklor kontekstində.....	99
Şəbnəm MƏMMƏDOVA. “Feminizm” və Qaraqalpaq nağıllarında feminist motivlər.....	110
Ülkər ƏLİYEVƏ. Şəhər folklor mühitində davranış formulundan törəyən kiçik janrlar.....	117
Gülvira ABBASOVA. Azərbaycan (Naxçıvan) və ingilis nağıllarının struktur-semantik xüsusiyyətləri.....	125

Azərbaycan folklorundan yeni nümunələr

<i>Salyan folklorundan örnəklər.....</i>	131
<i>Qərbi Azərbaycandan toplanmış folklor örnəkləri</i>	147
<i>Cənubi Azərbaycan folklorundan nümunələr.....</i>	166

Türk xalqları folklorundan yeni nümunələr

<i>“Koblandı batır” qazax qəhrəmanlıq dastanının variantları haqqında.....</i>	176
--	-----

CONTENTS

Gorgud studying: investigations, discoveries

Ramazan GAFARLI. Speech codes in the book of Dede Korkut: performativity, formulaicity, and the construction of epic meaning.....	3
Elizbar Dimitriyevich JAVELIDZE. The moral and aesthetic world of the wise Dede Korkut.....	25
Hulya UZUNTASH. A re-reading and reinterpretation of two personal names occurring in the book of Dede Korkut.....	37

Folklore studies: problems, researches

Asif HAJILI. Gülnar RZAYEVA. The literary environment of Shusha: the middle ages and the modern era.....	43
Atif İSLAMZADA. Untraditional functional-semantic context of the apple motif in the tale of “Malıkmahammad”.....	55
Aposh VALIYEV. Novruz in Zangazur – unforgettable traditions	63
Elchin QALIBOGLU. Mythological images in the ghazals of S.A.Shirvani.....	69
Sonmez ABBASLI. A few words about the female ashugs of Karabakh and the research conducted.....	80
Vafa IBRAHIM. Some problems in translating ashiq poetry into english and possible solutions.....	89
Gulnar OSMANOVA. Rasul Rza's poetry in the context of folklore.....	99
Shabnam MAMMADOVA. “Feminism” and feminist motifs in Karakalpak fairy tales.....	110
Ulker ALIYEVA. Small genres derived from the formula of behavior in the urban folklore environment.....	117
Gulvira ABBASOVA. Structural and semantic features of Azerbaijani (Nakhchivan) and english fairy tales.....	125

New samples from Azerbaijani folklore

<i>Examples from Salyan folklore.....</i>	131
<i>Examples of folklore collected from Western Azerbaijan.....</i>	147
<i>Examples from Southern Azerbaijan folklore.....</i>	166

New Samples from Turkish folklore

About the variants of the Kazakh heroic epic "The Sinking of Kobland".....	176
--	-----

СОДЕРЖАНИЕ

Коркутоведение: поиски, открытия

Рамазан КАФАРЛИ. Речевые коды «Китаби-Деде Коркуд»: перформативность, формулы и механизмы эпического смысла.....	3
Элизбар Димитриевич ДЖАВЕЛИДЗЕ. Нравственно-эстетический мир мудрого Деде Коркута.....	25
Хуля УЗУНТАШ. Новое прочтение и интерпретация двух личных имён, встречающихся в «Книге Деде Коркута».....	37

Фольклористика: проблемы, исследования

Асиф ХАКИЛИ. Гульнар РЗАЕВА. Литературная среда Шуши: средни века и новое время.....	43
Атиф ИСЛАМЗАДА. Нетрадиционный функционально-семантический контекст мотива яблока в сказке «Меликмамед».....	55
Апош ВАЛИЕВ. Новруз в Зангезуре незабываемые обычаи и традиции.....	63
Эльчин ГАЛИБОГЛУ. Мифологические образы в газелях С.А.Ширвани.....	69
Сонмез АББАСЛИ. Несколько слов о женщинах-ашугах Карабаха и проведенных исследованиях.....	80
Вафа ИБРАГИМ. Некоторые проблемы перевода ашугской поэзии на английский язык и пути их решения.....	89
Гульнар ОСМАНОВА. Поэзия Расул Рзы в контексте фольклора.....	99
Шабнам МАММЕДОВА. «Феминизм» и феминистические мотивы в каракалпакских сказках.....	110
Улькер АЛИЕВА. Малые жанры, производные от формулы поведения в городской фольклорной среде.....	117
Гульвира АББАСОВА. Структурно-семантические особенности Азербайджанских (Нахчыванских) и Английских народных сказок.....	125

Новые образцы из Азербайджанского фольклора

<i>Примеры из саянского фольклора.....</i>	131
<i>Примеры фольклора, собранные в Западном Азербайджане.....</i>	147
<i>Примеры из фольклора Южного Азербайджана.....</i>	166

Новые образцы из тюркского фольклора

<i>О вариантах казахского героического эпоса «Кобланды батыр».....</i>	176
--	-----

“DEDE GORGUD” - scientific and literary journal. Published since 2001. ISSN (Printed) and ISSN 2309-7949. It was included in the register of printed publications by the Ministry of Justice of the Republic of Azerbaijan on 18.02.2011 with number 3355.

The journal “Dede Gorgud” publishes original articles in the Azerbaijani, Russian, English and Turkish languages, which are researched at the academic level and receive a positive assessment of the scientific community. Articles promoting the personal interests of the authors are not accepted. The journal consists of the following sections: in the sections “Gorgud Studies: Searches, Discoveries” and “Folklore Studies: Problems, Research” new articles are published on topical problems of modern folklore, history, theory, collection, publication and research of folklore of Azerbaijan and the peoples of the world. The section “New samples of Azerbaijani folklore” presents new samples of oral folklore recorded in oral folk poetry recorded during expeditions and the section “Examples of fraternal Turkish folklore” presents the original texts of the folklore of the Central Asian and Turkic peoples and their translations into Azerbaijani. Materials of the sections “Calendar of Folklore”, “From the Life of Folklore”, “Reviews” and “New Publications” were also appreciated by the scientific community.

2025, III (90), 194 səh. Bakı, “*Elm və təhsil*” nəşriyyatı, 2025

Nəşriyyat direktoru:

İnal Məmmədli

Ədəbi işçilər:

Xuraman Kərimova, Səbinə İsayeva, Gülxarə Əhmədova

Operator:

Sədaqət Qafarova

Kompüter tərtibçisi, dizayner:

Ləman Abduxalıqova

Kağız formatı: 60/84 1/16

Mətbəə kağızı: № 1

Tirajı: 150

*Toplu “Elm və təhsil” nəşriyyat-poliqrafiya mərkəzində
hazır diapozitivlərdən ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.*

Ünvan: Bakı, 370004, 8-ci Kiçik Qala döngəsi, 31

Tel: 492-93-14; **Fax:** 492-93-14

E-mail ünvanı: qorqud.dede@yahoo.com, qorquddede@yahoo.com,

<http://www.dedeqorqud-jurnali.az>